

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індосвропейських мов

***“Сучасні проблеми германського та романського
мовознавства”***

Матеріали

***третьої Всеукраїнської науково-практичної
заочної конференції***

Рівне

2015

ББК 81.0
С 91
УДК 81

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції, 23-24 квітня 2015 року, Рівне. – 263, [2]с.

До збірника увійшли матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступники головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2015 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

пріркою у житі», а саме стратегію «включення в текст додаткових елементів або авторські вкраплення у перекладі».

ЛІТЕРАТУРА

1. Селінджер Дж.Д. Над пріркою у житі : [повісті, оповідання] / Джером Девід Селінджер // [в укр. перекладі Олекси Логвиненка]. – К. : Молодь, 1984. – 272 с.
2. Salinger J.D. The Catcher in the Rye / Jerom David Salinger. – OCR & Spellcheck : Aerius, 2003. – 91 p.
3. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.multitran.ru>

О. В. Касаткіна

м. Рівне

ДО ПИТАННЯ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИХ ТА ГРАМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОЛІРНИМ КОМПОНЕНТОМ

Лінгвісти вважають, що дослідження лексичного складу мови через виокремлення та всебічне вивчення лексем на позначення кольору (кольороназв) є надзвичайно важливим для подальшого здійснення систематизації лексики англійської мови. Так, колірну лексику розглядали у багатьох аспектах: походження кольороназв (В. Горобець, Т. Козак), еволюція їх виникнення в мовах світу (Б. Берлін, П. Кей, Л. Маффі), зіставний аналіз лексичних мікросистем кольороназв різних мов (Я. Девіс, О. Коваль-Костинська, Г. Корбетт), стилістичні особливості їхнього вживання (С. Григоруку, І. Ковальська, Н. Смирнова) тощо. Фразеологізми із колірним компонентом у своїх працях досліджували О. М. Дзівак, О. А.Зубач, В. І. Крепель, О. П. Пророченко та багато інших. Проте питання кількісного та

якісного складу лексико-семантичної мікросистеми кольоропозначень англійської мови, особливості фразеологічних одиниць з колірним компонентом та специфіка представленості кольороназв у мовній картині світу й досі залишається актуальним.

Символіка кольору дуже тісно пов'язана з національною специфікою і є засобом вираження менталітету. Культурний компонент семантики кольоронайменувань містить у собі інформацію, яка закріплюється мовним знаком як елемент сукупного культурного знання про позначувану реалію та її мовний корелят. Інформація культурного характеру накопичується окремою культурно-мовною спільнотою і відображує національно-специфічне розуміння або сприйняття позначуваної реалії (або реалії, що існує лише в даній культурній спільноті) [3].

У кожного народу з найдавніших часів колір був одним із засобів осмислення світу. Згодом сфера використання кольорів у символічному значенні розширилась. Кольори стали вживатись для характеристики простору і часу, стали позначенням соціальних груп.

Оскільки фразеологічні одиниці (ФО) є мовною універсалією, то логічно припустити, що в будь-якій мові існують фраземи, до складу яких входять назви кольорів. Безсумнівно, для кожної мови буде різним психологічне тлумачення кольорів, яке дається знаки при перекладі ФО. Розбіжності у сприйманні певним народом докільля вплинуть на кількість фразем з одним і тим самим кольором у різних мовах.

ФО з колірним компонентом широко представлені в англійській мові і є специфічними для англомовної картини світу, що обумовлюється національною значимістю предметів, явищ, процесів, вибіркоким ставленням до них, що породжується специфікою діяльності, способом життя і національною культурою даного народу.

Грунтовний аналіз фразеологічних словників засвідчує, що в англійській мові найбільшу кількість становлять ФО з колоронімом *black* (24,71%). На другому місці фраземи з компонентом *blue* (16,86%). Далі у

порядку зменшення ідуть кольори *white* (15,01 %), *red* (14,31 %), *green* (9,47%), *yellow* (6,47 %), *rosy*, *pink* (3,24 %), *grey* (2,78 %), *brown* (2,54 %), *purple* (0,69 %) та *orange* (0,23 %). Серед ФО зустрічаються і такі, до складу яких входять два і більше колороніми. Вони становлять 3,69 % аналізованих фразем.

Отже, у ФО найчастіше використовуються назви тих кольорів, які за теорією Ньютона не існують у природі – чорний та білий: *a black day*, *a black sheep*, *black looks*, *to prove the black is white and white is black*, *white-haired/white-haired boy*, *white night* тощо.

Однак на думку Й. В. Гете, чорний та білий є першоосновою утворення інших кольорів: «Для виникнення кольору необхідні світло і морок» [2, 133]. Й. В. Гете вказував, що колір, який найближче стоїть до мороку, – синій. Прослідковуючи походження назв кольорів *black* та *blue*, впадає в око і звукова подібність слів давньоанглійської мови *black* – з АС *blk* (*blak*), *blue* – з АС *blw* [4, 189 – 199]. Також деякі тлумачення даних кольорів спільні; як чорний, так і синій можуть означати ніч, похмурість. Англійські ФО з компонентами *black* та *blue* в більшості своїй несуть негативне забарвлення, хоча з колоронімом *blue* таких ФО менше, ніж з *black*: *to look blue*, *the blue devils*, *to make the air blue*, *by all that's blue*, *blue alert*, *to shout blue murder* тощо.

Синій, червоний та зелений з точки зору фізики є основними кольорами, що і знаходить своє відображення в мові. Кількість ФО з колоронімом *yellow* цілком закономірно слідує за *green*. Ж. Агюсон зазначає, що «... серед усіх кольорових тонів є тільки чотири, які не сприймаються як суміші...: одиничний червоний, одиничний жовтий, одиничний зелений та одиничний синій». [1, 22]. Кількість ФО із зазначеними колоронімами є значною: *in the red*, *put in the red*, *as red as cherry*, *red herring*, *red lamp*, *red-book*, *green wound*, *green goods*, *to look through green glasses*, *be green about the gills*, *yellow jack*, *to turn yellow*, *yellow dog*, *yellow journalism* тощо.

Решта кольорів (*rosy, pink, grey, brown, purple*) є сумішню основних. ФО з такими колоронімами не чисельні: *the pink of health, in the pink, paint me pink if, all cats are grey in the dark, to do brown, brown study, a purple patch, to wear the purple, a shrinking violet, to marry into the purple* тощо.

Щодо граматичного аспекту вживання колоронімів у складі ФО слід зазначити, що за своєю суттю назви кольорів є прикметниками, тому в переважній кількості зворотів саме так і вживаються: *as black as sin, white caps, blue alert, as red as fire, grey matter*. Однак, в деяких випадках лексеми на позначення кольору субстантивізуються і позначають абстрактні предмети: у фраземах *to wear the purple, born in the purple* колоронім *purple* має своє власне опредмечене значення «влада монарха», лексеми *green* та *pink* у фразеологізмах також субстантивізуються, набуваючи семантичного значення розквіту сил.

Існують ФО, де назва кольору виступає як прислівник: *to lie whitely*. В даному випадку лексема на позначення кольору означає «невинно». Проте, кількість таких ФО є обмеженою. Виступаючи в ролі іменника, дієслова та прислівника, назви кольорів непрямо вказують на кольорову ознаку або ж пов'язані з психологічним тлумаченням кольору [5].

Отже, входячи до складу фразеологізмів, назви кольорів у деяких випадках втрачають своє первинне значення (ознака кольору) і набувають зовсім інших семантичних відтінків. У певних ФО можна виокремити значення компонента, в інших це неможливо, адже взаємодія всіх компонентів фраземи породжує її значення. Семантика кожного з компонентів по-різному виявляється в різних типах ФО. Фразеологічним одиницям з колірним компонентом властивий різний ступінь умотивованості, прозорості внутрішньої форми і значущості колірної компонента. На метод відтворення їхньої семантики, передусім конотативної, впливають особливості образності, асоціативного поля та символізму кольорів у різних мовах, дивергентність переносних значень колірних лексем та їхня етнокультурна маркованість. Ситуативна семантика колоронімів

визначається, з одного боку, комунікативними потребами творця/користувача ФО та ситуацією вцілому, з іншого – комунікативним потенціалом природного колірної сигналу та відповідного колірної концепту. Досліджуючи лексеми, що позначають колір, у складі фразеологізмів, доцільно звертатися до етимології цих слів, адже необхідно прослідкувати, наскільки етимологічне значення компоненту є суттєвим для семантики фразеологізму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агюстон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне / Ж. Агюстон. – М., 2012. – 180 с.
2. Гете И.В. Учение о цвете. Теория познания / И. В. Гете. – М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. – 200 с.
3. Ковальська І. В. Колористика як перекладознавча проблема (на матеріалі українських і англійських художніх текстів) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец.10.02.16 – “Перекладознавство” / І. В. Ковальська. – Київ, 2001. – 29 с.
4. Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка : [учеб. Для ин-тов и фак-тов иностр. яз.] / А. В. Кунин. – М. : Высшая школа, Дубна : Изд. Центр “Феникс”, 1996. – 381 с.
5. Сергеева О.О. Лінгвістичні особливості словосполучень з колоронами [Електронний ресурс] / О. О. Сергеева. – Режим доступу : www.rusnauka.com/12.../3_167142.doc.htm

О. В. Корженевська

Рівне

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Текст – це об’єднана смисловим зв’язком послідовність знакових одиниць. Основними властивостями тексту є зв’язність і цілісність.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Бігунова С. А., Зубілевич М. І. The Non-Verbal and Verbal Components of Etiquette in Virtual Communication	6
Білоус Т. М. Процеси оптимізації міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії в контексті сучасного діалогу культур	13
Войтенко І. Г. Мовленнєво-етикетний стереотип у англomовному політичному та економічному дискурсі	17
Воробйова Л. М. Семантика слова: психолінгвістичний аспект	23
Ногачевська І. О. Проблема мовної особистості у контексті творчої діяльності	31
Романюк С. К. Мовленнєвий вплив як прагмалінгвістична проблема.....	37
Самборська І. М. Изучение семантики слова: когнитивно-прагматический аспект.....	44

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бігунов Д. О. Конфлікт у художньому дискурсі	49
Валько О. В. Тлумачення терміну “емфаза” у мовознавчих студіях	53
Верьовкіна О. Є. Коментар автора в оповіданнях Р.Дала.....	57
Вєтрова І. М. Лексико-семантичне поле “рух” в англійській та українській мовах.....	63
Вовчук Н. І. Коннотативність поетических новообразований.....	67
Воробйова І. А. Способи утворення оказіональних антропонімів у романах Террі Пратчетта.....	72
Дзюман І. І. Проблема системного вивчення ідіоматичних виразів.....	78
Івашкевич Е. Е. Особливості перекладу О.Логвиненком роману Дж.Д.Селінджера із використанням стратегії «суто авторський переклад».....	82

Касаткіна-Кубишкіна О. В.

До питання структурно-семантичних та граматичних особливостей фразеологічних одиниць з колірним компонентом..... 88

Корженевська О. В.

Комунікативно-прагматичні аспекти вивчення юридичних текстів..... 92

Мороз Л. В., Кисляк О. В.

Значення творчості Романа Бжеського для розвитку сучасного історичного процесу в Україні 99

Мороз Л. В., Шкода Н. В.

Сюжетно – композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів..... 103

Приходько В. Б.

Інтертекстуальність та переклад 107

Сербіна Т. Г.

Народна афористика в газеті як елемент мовної гри 111

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Антоненко Н. Є.

Listening: Problems and Solutions 118

Антюхова Н. І.

До проблеми становлення творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземних мов 124

Богачик М. С.

Системотвірні чинники процесу засвоєння англійських комп'ютерних неологізмів студентами педагогічного університету 140

Бойко Н. Г.

Використання пісенного матеріалу у формуванні комунікативної компетенції школярів на уроках іноземної мови..... 144

Джава Н. А.

Gruppenlesen mit vier Strategien – reziprokes Lernen und Lehren 151

Зубілевич М. І., Бігунова С. А.

Природа виникнення та класифікація порушень граматичної правильності англійської писемної комунікації 154

Кіндрат Н. П.

Використання можливостей інтернету при дистанційному навчанні..... 158

Кочубей О. С.

Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою..... 165

Моргачова І. В.

До проблеми становлення професійної компетентності майбутніх юристів..... 174

Мороз Л. В.

Polemik: Bildung gegen Ausbildung..... 180

Мороз Л. В., Новосад Н. І.	
Die Stunde der Individualität in der Pädagogik.....	186
Мороз Л. М.	
Педагогічна інтерпретація філософії виховання німецькими просвітниками.....	190
Перішко І. В.	
Аспекти необхідності підготовки майбутніх маркетологів до іншомовного спілкування для туристичної діяльності.....	193
Трофімчук В. М., Дуброва А. С.	
Рациональне використання рідної мови під час навчання іноземної.....	197
Федоришин О. П.	
Формування позитивної мотивації до вивчення іноземної мови на початковому етапі.....	200

СЕКЦІЯ 4. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Байло Ю. В.	
Транстермінологізація англійських термінів військової справи.....	204
Деменчук О. В.	
Perception Vocabulary in English, Polish and Ukrainian: a Cognitive-Onomasiological Approach.....	206
Замашна С. М.	
Особливості комунікативної поведінки англійського й українського народів.....	215
Івашкевич Е. З.	
The Structure of Social Intellect of the Person.....	222
Калініченко М. М.	
Творчість Емілі Дікінсон в дискурсі популярної жіночої літератури Сполучених Штатів першої половини ХІХ сторіччя.....	225
Константинова О. В.	
Двокомпонентні термінологічні словосполучення англійської термінології оподаткування.....	227
Михальчук Н. О., Чала Ю. М.	
Особливості впливу французьких запозичень на динаміку лексичної системи англійської мови.....	233
Ярута Н. П.	
Особливості нових лінгвістично-політичних досліджень в Україні.....	248
Яцюрик А. О.	
The study of productive or “problem” thinking.....	256
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....	260